

פרשת שְׁמִינִי — תוצאות הכעס

בפרשה מסופר על כעסו של משה: "וַיִּקְצֹף עַל אֶלְעָזָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן". משה הוכיח אותם על כך שהם לא אכלו את בשר קורבן החטאת (י טז–יז), אבל אהרן אביהם ענה למשה רבנו שהיה אסור לבניו לאכול את קורבן החטאת כי הם היו אוננים עקב מותם של אחיהם נדב ואביהוא, ולאונן אסור לאכול קורבנות. כששמע משה את דברי אהרן, הוא הודה שטעה: "וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה, וַיִּיטֹב בְּעֵינָיו" (י כ).

מה גרם למשה להגיע לידי טעות בהלכה?

אמרו רבותינו ב"ספרי" (במדבר לא כא) שכעסו של משה הוא שגרם לו לשכוח את ההלכה. מכאן למד ריש לקיש, כמובא במסכת פסחים (סו:), שכל מי שכועס – אם חכם הוא חוכמתו מסתלקת ממנו.

כיוצא בזה למד ריש לקיש מאלישע הנביא שמי שכועס – אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו. כך מסופר בספר מלכים (ב ג) שיהורם מלך ישראל ויהושפט מלך יהודה יצאו למלחמה כנגד מואב, ובדרכם למואב לא היה לצבאותיהם מים לשתות. יהושפט ויהורם הבינו שיש כאן עונש משמיים, ולכן הם פנו לעזרתו של אלישע הנביא. כשראה אלישע את יהורם מלך ישראל הוא כעס עליו כי הוא חטא והחטיא את ישראל בעבודה זרה, ואמר לו בציניות: "מה לי וְלָךְ! לָךְ אֶל נְבִיאֵי אֲבִיךָ וְאֶל נְבִיאֵי אִמֶּךָ!" (שם יג). כדי שתשרה עליו רוח נבואה, ביקש אלישע שיביאו מנגן שינגן לפניו. "וַהֲקִיָּה כְּנָנִן הַמְּנַגֵּן, וַתְּהִי עֲלָיו יַד ה'" (שם טו). מדוע היה צריך אלישע לשמוע ניגון? אמרו רבותינו שכשכעס אלישע הסתלקה ממנו רוח הקודש, והיא שבה ונחה עליו רק לאחר שניגן המנגן.

על נזק נוסף של הכעס למדנו שם מרבי מני בר פטיש: כל הכועס מורידים אותו מגדולתו, כפי שלומדים מאליאב אחיו של דוד: כאשר הלך שמואל למשוח למלך את אחד מבניו של ישי הוא ראה את אליאב, ושמואל חשב שהוא יהיה המלך. אמר הקב"ה לשמואל: "אל תבט אֶל מְרָאֵהוּ וְאֶל גְּבוּהַ קוֹמָתוֹ, כִּי מֵאִסְתִּיהוּ! ... כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיִם וְהוֹ יִרְאֶה לְלֵב" (שמואל א טז ז).

מדוע נדחה אליאב מלהתמנות למלך? מסבירים רבותינו שהסיבה לכך היא שאליאב היה כעסן, כפי שמסופר עליו בספר שמואל (שמואל א יז כח): כשעמד עם ישראל במערכה כנגד גוליית, שלח ישי את בנו דוד להביא אֶכָּל לאחיו שהיו בין הלוחמים. כשראה אותו אליאב אחיו הגדול, הוא כעס מאוד על כך שדוד הגיע לשדה המערכה. אמר הקב"ה לשמואל: "אליאב כעסן, ומי שהוא כעסן לא יכול להיות מלך!"

ארץ ישראל   אמונה   טורת המשפחה   בית המקדש   פרשת שבוע   תנ"ך   שי לשי"י   שי"י קוראים

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
 אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
 מתוך אתר שי לשי"י : shayleshay.co.il

בפרשה זו התגלתה גדלות אישיותו של משה רבנו: אף על פי שהוא טעה בהלכה עקב כעסו, ברגע שהתברר לו שטעה, הוא לא התבייש להודות שטעה. יתר על כן, הוסיפו רבותינו במדרש "ויקרא רבה" (יג א) ואמרו ש"משה שלח כרוז לפרסם בכל מחנה ישראל בשמו: "אני טעיתי בהלכה, ואהרן אחי בא ולימד אותי!" והסביר הנצי"ב מוולוז'ין בפירושו "הרחב דבר", שפרסום זה נועד ללמד את חכמי הדור ואת חכמי כל הדורות שלא להימנע מלהודות בטעות בהוראה. כל אחד יכול להגיד לעצמו: "אם משה רבנו טעה, בוודאי שגם אני יכול לטעות", וכך להתגבר על הבושה ולהודות בטעות כפי שעשה משה.

על כך כתב הרמב"ן באגרתו: "השפל עצמך וינשאך המקום".